

2. Федонюк В. В., Федонюк, М. А. Пушкар Н. С. Застосування ІКТ при розробці STEM–проектів у природничо-географічній позашкільній освіті. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 85(5), 2021. С. 78–94. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v85i5.39555>

3. Федонюк В.В., Федонюк М.А., Панькевич С.Г. Досвід використання програми Google Earth при викладанні географічних дисциплін. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013, № 6 (38). С. 138 – 148.

4. Федонюк М.А., Федонюк В.В. Використання інструментів EOS DATA ANALITICS для моніторингу сільськогосподарських земель. *Сільськогосподарські машини*. Луцьк: ЛНТУ, 2019. Вип. 42. С. 96–104. URL: <http://eforum.lntu.edu.ua/index.php/jurnal32/article/view/182>

5. Федонюк М.А., Федонюк В.В. Проблеми теплового забруднення селітебних територій: дослідження та моніторинг. *Екологічна безпека та збалансоване ресурсокористування: науково-тех. журнал*. Івано-Франківськ, ІФНТУНГ, № 1 (15). 2017. С. 231–239. URL: <http://elar.nung.edu.ua/handle/123456789/5308>

6. Fedoniuk M.A., Kovalchuk I.P., Fesyuk V.O., Kirchuk R.V., Merlenko I.M., Bondarchuk S.P. Differences in the assessment of vegetation indexes in the EO-Browser and EOS landviewer services (on the example of Lutsk district lands). *Geoinformatics*. Publisher: European Association of Geoscientists & Engineers. Source: Conference Proceedings, Geoinformatics, May 2021, Volume 2021, p. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.20215521134>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-480-4-29>

ВИЩА ОСВІТА: КІЛЬКІСТЬ / ЯКІСТЬ

Заїка Юрій Олександрович

*доктор юридичних наук, професор,
головний науковий співробітник відділу приватного права і процесу,
Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені Ф.Г. Бурчака Національної академії правових наук України
м. Київ, Україна*

Підготовка освічених і конкурентоздатних у майбутньому фахівців в системі вищої освіти є завжди актуальною. Складна демографічна ситуація в країні, зокрема, падіння народжуваності, міграція молоді, можливість навчатися за кордоном природно зменшує і кількість учнів,

і число майбутніх абітурієнтів. Серед навчальних закладів особливо гостро розпочинається «боротьба за студента».

Становлення ринкової економіки загострило проблему доступу до якісної освіти. Слушним є і зауваження, що має певна диференціація в оцінюванні якості підготовки випускників державних та приватних вишів, і сьогодні на пальцях однієї руки можна перерахувати приватні навчальні заклади, які мають необхідну матеріальну й викладацьку базу [2, с. 132].

Зрозуміло, що така ситуація не сприяє зміцненню академічної дисципліни серед студентів та дозволяє числитися у вузі студентам з будь-яким рівнем підготовки та будь-якими здібностями до навчання.

Вища освіта затребувана, насамперед, у суспільстві з прогресивною інноваційною економікою, тому в сучасних умовах, на жаль присутня недооцінка якісної освіти в суспільній свідомості.

Отримані у вищій школі знання легалізовані у таких дипломах не стають «показником якості», домінуючим фактором при отриманні роботи, оскільки роботодавці у низці випадків надають перевагу досвіду практичної роботи претендента.

Існуюча система фінансування вищих навчальних закладів, умови атестації студентів, не сприяють зміцненню академічної дисципліни серед студентів і перешкоджають відрахуванню студентів з будь-яким рівнем підготовки та здібностями до навчання, спонукають навчальні заклади зберігати навіть такий студентський контингент, оскільки зменшення кількості студентів зумовлює скорочення професорсько-викладацького штату і зменшення рівня оплати. Така ситуація є загрозою для інтелектуального потенціалу суспільства і веде до його деградації в цілому.

Критерієм цивілізації має слугувати саме ментальність, оскільки остання визначає особисту та колективну систему цінностей, а та, у свою чергу, складає основу формування менталітету суспільства та його членів [4, с. 23].

На якість освіти певним чином впливають не лише реалії воєнного часу, навчання он-лайн, ігнорування студентами підручників і навчальних посібників, переоцінка можливостей набути знання з Інтернету, а і окремі поспішні, невдалі новації у навчальний процес. Скажімо, відповідно до Положення про порядок розрахунку та розподілу навчального навантаження на приймання заліку в навчальній групі викладачу відведено аж дві академічні години. Тобто, за 80 хвилин необхідно опитати групу у 25 студентів, задати питання кожному, переглянути поточну успішність, об'єктивно оцінити відповідь, ну і звичайно, в залікову книжку і у екзаменаційну відомість внести відповідні результати.

В окремих вищих навчальних закладах викладачів зобов'язують при підготовці навчально-методичних матеріалів, зокрема при розробці MOODLE, включати 15 хвилинні відео-лекції, перетворюючи тим самим академічну лекцію в своєрідний комікс; також рекомендовано використання технологій штучного інтелекту при оцінюванні успішності студентів та ін.

Проте чи не є ці рішення Вчених рад передчасними? Хто і в якому порядку буде відшкодовувати, щонайменше моральну шкоду учасникам навчального процесу, якщо внаслідок «збою» студент отримає незадовільну оцінку, буде позбавлений диплому з відзнакою або взагалі буде відрахований? [1, с. 75].

Необхідно скасувати передумови «боротьби вишів за студента за будь яку ціну», перш за все, за рахунок успішності. Кроком у цьому напрямі може стати перегляд значення поточних атестацій студента, якого, незважаючи на певне ігнорування ним навчального процесу «за вуха» переводять на наступний курс.

Навчальному закладу треба надати право переводити здобувачів вищої освіти на наступний курс незалежно від курсової академічної успішності, проте умовою отримання диплому буде отримання позитивних оцінок по всіх, визначених як обов'язкові, навчальних дисциплінах. При здачі обов'язкових дисциплін у встановленому мінімумі, здобувач може отримувати відповідне свідоцтво, яке б засвідчувало набуті ним знання на рівні професійного колежу. В інших випадках випускнику надавалася б довідка про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС.

Відповідні зміни необхідно внести і у ст. 46 «Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» [3].

Звичайно, можливість скласти на останньому курсі всі борги і отримати диплом буде провокувати і виникнення певних корупційних ризиків, проте їх можна певним чином нівелювати шляхом створення міжвузівських екзаменаційних комісій, впровадженням відеозапису складання таких іспитів.

Література

1. Заїка Ю. О. Відповідальність за шкоду, заподіяну використанням штучного інтелекту». Сучасні проблеми цивільно-правової відповідальності : матеріали ХХІІІ наук.-практ. конф., присвяч. 103-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР, ректора Харківського юридичного інституту (1962–1987 рр.) В. П. Маслова (Харків, 7 лют. 2025 р.). Харків : ЕКУС, 2025. С. 72–75.

2. Кот О. О. Вища юридична освіта в Україні: практичні проблеми та шляхи їх подолання // Реформування юридичної освіти: виклики часу. Збірник статей до ювілею доктора юридичних наук, професора Наталії Семенівни Кузнецової / Відп. ред. О.В. Кохановська та О.О. Кот. К.: ПрАТ «Юридична практика», 2019. С. 127–140.

3. Про вищу освіту. Закон України від 1 липня 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Приватне право як концепт. Том III. Концепт приватного права і рекодифікації цивільного законодавства в Україні: рефлексії фронтиту : монографія. Одеса: Фенікс, 2019. 752 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-480-4-30>

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАНЬ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Зінченко Роман Миколайович

кандидат юридичних наук,

старший науковий співробітник,

Національна академія Служби безпеки України

м. Київ, Україна

Фактично на наших очах народжується нова реальність, де одні гравці намагаються утримати свій вплив, а інші, поступово набираючи силу, все жорсткіше руйнують чинний порядок речей. З великою швидкістю змінюється геополітична обстановка на мапі світу. Це, в свою чергу, веде до певних змін геополітичних і гео економічних процесів, що пов'язані з питаннями забезпечення безпеки та миру у різних регіонах світу. Глобальна система безпеки перебуває в глибокій кризі. Міжнародні організації вже не в змозі належно й своєчасно реагувати на виклики, що виникають. Міжрелігійні та між цивілізаційні протиріччя набувають усе більш загрозливих рис. Виникаючі розбіжності стає практично неможливо розв'язати шляхом дипломатії та права.

Із квітня 2014 року на сході України проводилась широкомасштабна антитерористична операція із залученням сил та засобів багатьох суб'єктів боротьби з тероризмом, використанням усього арсеналу військових методів і за ознаками фактично являла собою повноцінний локальний збройний конфлікт, ускладнений гібридними технологіями різного виду. З квітня 2018 року формат антитерористичної операції був